

Tudás és iránymutatás – Domokos Attila (1923–2019)

Életének 97. évében elhunyt *dr. Domokos Attila*, a Központi Statisztikai Hivatal nyugalmazott osztályvezetője, a *Statisztikai Szemle* egykori munkatársa, aki közel fél évszázadon át volt a folyóirat szerkesztője.

Domokos Attila 1923. május 11-én Szentesen született. A hódmezővásárhelyi Bethlen Gábor Református Gimnáziumban tett érettségi vizsga után, 1941-ben a kolozsvári József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Közgazdasági Karának hallgatója lett. Egyetemi tanulmányai félbeszakadtak, mert 1944 októberében besorozták katonának. Következő év tavaszán a nyugati fronton amerikai fogóságba esett, ahonnan 1946 tavaszán szabadult. A budapesti Műszaki Egyetem kereskedelmi szakán folytathatta egyetemi éveit, 1949-ben *Heller Farkas* professzornál védte meg disszertációját.

A Központi Statisztikai Hivatal egyéves felsőfokú statisztikusi tanfolyamának elvégzését követően került 1954-ben a Statisztikai Kiadó Vállalathoz kiadvány- és lapszerkesztőként. Az első néhány évben több hivatali kiadvány, folyóirat (például a *Statisztikai Értesítő*, *Szocialista Statisztika Kiskönyvtára*, *Információ*, *Elektronika*) előállításában vett részt, majd kizárólag a *Statisztikai Szemle* szerkesztője lett. Ekkor ismerkedett meg *Gyulay Ferenc*cel, a *Szemle* főmunkatársával, aki később – az 1973. évi 7. számtól az 1990. évi 3. számmal bezárólag – főszerkesztőként irányította a folyóiratot. Kettejük jó munkakapcsolata és tudásbeli potenciálja alapozta meg, hogy a szerkesztőség igazi alkotóműhellyé vált. A jó közösségi szellem kialakításában és fenntartásában *Szűcs Béláné Bruckner Mariann* személye is meghatározó volt. Mariann tanáros egyénisége és Attila erős kritikai érzéke lehetővé tette, hogy egymást kiegészítve, a folyóirat-előállításban szerzett tudásukat átörökítsék, a hagyományokat átadják a szerkesztőség új munkatársainak. A folyóirat műfajából adódó tartalmi és formai követelmények nyomán alakították ki azokat a szokásokat, szabályokat, melyek elengedhetetlenek ahhoz, hogy az adott periodika egyedivé váljon.

Attilának a tartalmi szerkesztésen kívül kulcsfeladata volt a tördelés. A nyomdai eljárások teljes modernizálási folyamatát végigkísérhette, a monoszedéstől a digitális előállításig. Elképesztő türelemmel, szorgalommal és alázattal végezte a tördelést, ami azzal járt, hogy a nyomdai kéziratot soronként kiszámolva ragasztotta az ún. *Szemle*-tükörlapra, és ezt a példányt vitte a nyomdába, ahol a helyszínen segédkezett a végleges imprimatúra elkészítésében. Bár a számítógép kezelését nem sajátította el, rengeteg hasznos szakmai tanáccsal látta el a digitális kor tördelő utódait.

Számos folyóiratcikk-ismertetést publikált. Beszámolókat írt doktori védésekről, kandidátusi értekezésekről, egyéb hivatali eseményekről.

A Módszertani és ökonometriai főosztályon 1978 novemberében kapta meg a *Statisztikai Szemle* osztályvezetői megbízatását. Ugyan 1984 májusában nyugdíjba vonult, ám 2001 novemberéig közszolgálati jogviszonya fennmaradt, majd ezt követően 2003-ig megbízással foglalkoztatta őt a szerkesztőség.

Ötven év a *Szemle* szolgálatában... életének jelentős részét a szerkesztőségben, azzal összeforrvá élte. Gyulay Ferenc így jellemezte őt: áldozatkész, önzetlen, a szerkesztési munkában nyugodt, körültekintő.

Igen, szelíd volt és szerény, egy új közösségben kezdetben visszahúzódó, halk szavú, majd mikor már sikerült feloldódnia, előbukkant visszafogott, kissé szarkasztikus humora is. A szerkesztőségi ünnepeken élvezettel hallgattuk a hadifogságban megélt történeteit, anekdotáit, a szerkesztőségi lét hőskorának tanulságos, érdekes emlékeit. A 2008-ban vele készült interjúbán így vall erről az időről: „...a *Statisztikai Szemle*, személy szerint Gyulay Ferenc is részt vett a Statisztikatörténeti Szakosztály vándorüléseinek szervezésében, az előadók felkutatásában. A *Szemle* szerkesztősége készítette el és küldte ki ezekre a vándorülésekre a meghívókat, részletesen ismertettük az ott elhangzott előadások anyagait. Sokat dolgoztunk az 1960-as, 1970-es években *Dávid Zoltánnal*, *Perjés Gézával*, *Fügedi Erikkal*, a Statisztikatörténeti Kutatócsoport jeles tagjaival. De nemcsak dolgoztunk, hanem gyakran érdekes beszélgetések is folytak az ebéd utáni kávé mellett, amikor *Cseh-Szombathy László* és *Andorka Rudolf* is csatlakozott a »Szemle presszó«-hoz. Gazdag eszmecsere zajlott itt a kutatók munkájáról, és talán nem nagyképcség, ha azt mondom, olykor a mi észrevételeink is hozzájárultak bizonyos értékelések kialakulásához.»

Tudásával bőkezűen élt, igyekezett azt minél egyszerűbben, pontosan és precízen átadni. Szorgalmával, kitartásával irányt mutatott. A szerkesztőség ezúton fejezi ki részvétét családjának, szeretett feleségének *Margitnak*. Azok számára, akik nem, vagy kevésbé ismerték, e megemlékezésen túl álljon itt e vers. Nekünk, ha e sorokat olvassuk, mindig ő idéződik fel. Isten Önnel, Attila!

„Öregség, bölcs fegyelmezője vérnek,
taníts meg hogy Csendemhez csendben érjek.

Ne ingerelj panasza vagy haragra,
hangoskodóból halkíts hallgatagra.

Ne legyen csacska fecskéhez hasonló,
ritkán hallassam hangom, mint a holló.

A közlékenység kútját tömd be bennem,
karthauzi legyen a cella-csendben.

Csak bukdácsoló patakok csevegnek,
folyók a torkolatnál csendesednek.

Ments meg zuhatag-szájú emberektől,
könyvekbe plántált szó-rengetegektől.

Csak gyökeres szót adj. S közel a véghez
egy pátosztalan, kurta szó elég lesz,

a túlsó partot látó révülésben
a „Készen vagy?”-ra ezt felelni: – Készen.

(*Áprily Lajos: Kérés az öregséghez*)

